

COMMISSIE OMGEVINGSKWALITEIT UTRECHT

Verslag van de Commissie Omgevingskwaliteit, gehouden op dinsdag 14 november, in het Stadskantoor kamer V30.

Aanwezig: J. Ector (voorzitter), J. Crepon, H. van Dijk, W. Galema, C. van der Venne, E. Vlaswinkel, M. Schenk, N. Huitema, Bettina van Santen (vakgroep Erfgoed), Marjolein Bracht (afdeling Stedenbouw), C. van Barneveld (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

Voor adviezen zie: Bijlage planlijsten

Mededelingen:

- De voorzitter en Esther Vlaswinkel geven een terugkoppeling over hun deelname aan de bijeenkomst van Aorta over de Stedenbouwwisie van 9 november jl. Op 9 januari 2024 zal de commissie in samenspraak met de supervisors en voorzitters van Kwaliteitsteams van gedachten wisselen over dit onderwerp.
- In het eerste kwartaal van 2024 zal afscheid genomen worden van enkele commissieleden. De voorbereiding voor het werven van nieuwe leden zal in gang worden gezet.

Verslag

1. Herinrichting Weerdsingel O.Z. (Rijksmonument)

CvB / VON-23-37731

Vooroverleg over de herinrichting van de Weersingel O.Z.

Aanvraag : Gemeente Utrecht

Ontwerp : n.v.t.

Toelichting : Marieke Fleer en Rosanne Weijers (gemeente Utrecht)

Voldoet in principe

De commissie kan zich vinden in het voorstel. De herinrichting betekent een verbetering t.o.v. de huidige situatie en sluit aan op de inrichting van andere singeldelen. De komst van extra groen wordt gewaardeerd. Voor de verdere uitwerking geeft de commissie een aantal aandachtspunten. Hiervoor verwijst ze naar het gespreksverslag.

Gespreksverslag

Mevrouw Fleer (projectleider) en mevrouw Weijers (landschapsarchitect gemeente) zijn in de vergadering aanwezig om het VO voor de herinrichting van de Weerdsingel O.Z. te bespreken met de commissie. Het Programma van Eisen is in februari 2023 vastgesteld. Ingegaan wordt op de ontwerppunten (minder verharding, groene structuur versterken, verbeteren verblijfskwaliteit), mobiliteitsaspecten (fietsers spreiden en binnenstad ontlasten, auto te gast) en de nieuwe wegprofielen (fietsstroken in rood asfalt en de middenstrook in klinkers, variërend in breedte). Aangesloten wordt bij de reeds heringerichte Singel aan de oostzijde. Ingegaan wordt op de keuze tussen de voorrangskruising en de rotonde en de aansluiting op de Noorderbrug. Voor het overige zijn er hoge ambities m.b.t. klimaatbestendigheid. De afdeling Erfgoed is intensief betrokken geweest bij de opgave en heeft geen bezwaren tegen het voorstel.

De commissie reageert als volgt

- Het plan betekent winst voor het groen en cultuurhistorie. Vanuit die aspecten is het positief dat de rotonde verdwijnt en de structuur van de singelbeplanting wordt versterkt (de commissie blijft uit de verkeerskundige issues).
- Per saldo komt er minder verharding. De naaldboom blokkeert het doorzicht haaks op de singel, dus het is niet erg dat deze verdwijnt. Het zou positief zijn als de boom herplant kan worden. M.b.t. de inrichting van het groen wordt aangeraden de slingerpaden wat nadrukkelijker slingerend vorm te geven.

- De commissie vraagt bijzondere aandacht voor de Van Wijck van Aschbrug. Deze is ooit gebouwd met het oog op verbreding van de straten, maar dat is nooit gerealiseerd. De brug heeft een symmetrische indeling, maar die wordt nu genegeerd waardoor één helft er wat verloren bij ligt. De huidige inrichting oogt provisorisch. De commissie adviseert de brug op te nemen in de herinrichting (plangebied uitbreiden). Ze ziet mogelijkheden de brug op een betere manier in het profiel op te nemen en het groen erop op een betere manier in te vullen. Ze raadt aan te visualiseren welke kansen hier liggen zodat er wellicht met nieuwe impressies ook (financieel) draagvlak kan ontstaan.
- Vanuit duurzaamheidsperspectief wordt aandacht gevraagd voor het hergebruik van zoveel mogelijk materialen. Ook vanuit het oogpunt van cultuurhistorie wordt dit aanbevolen.

In de exacte uitwerking wordt aandacht gevraagd voor de uitstraling en de identiteit in kleur en materiaalgebruik. Het uitgangspunt om de singels als eenheid te zien wordt gedeeld, maar de commissie raadt ook aan een zekere vrijheid te nemen als dat tot verbeteringen kan leiden. Ze adviseert ook voorzichtig om te gaan met incidenten (bv. te kleine groene vlakjes of een nét niet slingerend paadje). Ze ziet de verdere uitwerking tegemoet.

2. Steenweg 6 (Rijksmonument)

RT / VON-23-34451

Vooroverleg over het aanpassen van het interieur van museum Speelklok

Aanvraag : Museum Speelklok

Ontwerp : Van Hoogvest Architecten

Toelichting : dhr. Van Zadelhof (toelichting wensen museum), Marloes Veringa (afdeling Erfgoed, toelichting locatiebezoek RCE) en architect Sluijmer

Aanwezig : Daan Schaars (afdeling Erfgoed)

Voldoet in principe

De commissie acht de komst van de tribunetrap en het afsluiten van ruimtes in principe denkbaar en inpasbaar. Het is niet de vraag óf het kan, maar meer de vraag hóe. Ze vraagt bij de uitwerking dezelfde helderheid en precisie toe te passen als bij de ingreep in de jaren 80 is toegepast. Dat alle nieuwe toevoegingen 'los' moeten blijven van de historische structuur was en is een belangrijk ontwerpthema. Voor de verdere uitwerking geeft de commissie een aantal aandachtspunten. Hiervoor verwijst ze naar het gespreksverslag.

Gespreksverslag

In navolging van het locatiebezoek van 31 oktober presenteert architect Sluijmer het ontwerp voor de Buurkerk aan de voltallige commissie. In het voormalige kerkgebouw worden op de verdieping twee afgesloten ruimten gecreëerd en er wordt een verbinding tussen de twee zijbeuken in combinatie met een podiumtrap voor het orgel toegevoegd. Het steven is de promenade beter toegankelijk te maken.

De commissie reageert als volgt

- De renovatie van 1984 betrof een heldere ingreep die los werd gehouden van het kerkgebouw. Deze helderheid is helaas in de loop der tijd wat verwaterd, mede door de komst van de zwarte gordijnen en zwart schilderwerk, het bedekken van de vloer, en het dichtzetten van de balustrades. Deze nieuwe elementen komen over als een provisorische oplossing en missen de robuustheid van de ingrepen uit '84. De commissie adviseert de kernwaarden van de kerk en van de ingreep van 1984 te benoemen en deze te verbinden met de nieuwe ingrepen. Beide tijdlagen dienen gerespecteerd te worden.
- Het nieuwe voorstel bestaat uit twee hoofdelementen, de podiumtrap en de twee geluidsdichte ruimtes, die beiden goed denkbaar zijn. Wel ziet de commissie kansen om met deze ingrepen de heldere opzet in ere te herstellen, door bijvoorbeeld de balustrades weer te openen en het gebruik van een de topvloer en gordijnen zoveel mogelijk te beperken.

- De tribunetrap is een intelligente oplossing om de routing en functionaliteit in het museum te verbeteren, maar de trap en de eronder gelegen ruimte dienen wel in overeenstemming met het idioom uit '84 los te blijven van het orgel. De commissie verzoekt de architect ook de positie te heroverwegen en nader te bestuderen in relatie tot de geometrie van het kerkgebouw en de eerdere toevoegingen. Dit hangt samen met de helling van de trap, het zicht op het orgel, de bruikbaarheid van de trap etc. In het huidige voorstel staan brug en trap te dicht op het orgel en de kolommen.
- Bij een podiumtrap is veiligheid een ontwerpuitdaging (balustrades, hoogte borders, integratie podium) en de commissie vraagt hier aandacht voor in de uitwerking.
- De glazen pui is een goede oplossing, mits rank gedetailleerd en goed gepositioneerd (niet door een ornament). De getoonde referenties zijn fraai en geven vertrouwen in een goed resultaat.

De commissie ziet de uitwerking tegemoet. Het gaat daarbij om de balans tussen kerk en museum en hoe deze twee zich tot elkaar verhouden.

3. Openbare ruimteplan Cartesius

RT / VON-23-37728

Vooroverleg over het openbare ruimteplan van Cartesius

Aanvraag : gemeente Utrecht

Ontwerp : Mecanoo

Toelichting : architect Hoen (Mecanoo) en Joris van Haaften (gemeente Utrecht)

Aanwezig : Jolina van Dijk (gemeente Utrecht)

Voldoet in principe

De commissie is van mening dat er een goede basis ligt voor de verdere uitwerking. Ze begrijpt dat het nu nodig is dat het VO wordt vastgesteld. Het is daarnaast positief te horen dat Mecanoo betrokken blijft bij de uitwerking van de deelgebieden. Voor de verdere uitwerking volgt de commissie de aanbevelingen van de supervisie en ze benoemt een aantal aandachtspunten. Hiervoor verwijst ze naar het gespreksverslag.

Gespreksverslag

De supervisor geeft aan blij te zijn met de wijziging van een geometrische parkinvulling naar een natuurlijkere belijning. Het park heeft meer een eigen karakter gekregen. Er is ruimte om ontmoetingen mogelijk te maken (open ruimten worden niet gedefinieerd) en een buurtgevoel te creëren (ruimte voor participatie). De zorg wordt uitgesproken dat het plaatsen van voldoende 1e orde bomen nu nog niet vastligt met het risico op een vermindering van het aantal. Architect Hoen informeert de commissie over het ontwerp van de openbare ruimte en de achterliggende motivaties.

De commissie reageert als volgt:

Openbare inrichting

- De commissie is blij dat het park sinds de tender een meer natuurlijke vormgeving heeft gekregen. Er is meer rust in het ontwerp. De geometrische waterpartij voor het CAB-gebouw vormt hier een uitzondering op en de commissie vraagt de architect om de vormgeving hiervan beter aan te laten sluiten bij het park.
- Het CAB-gebouw heeft een sterk symmetrische en klassieke opzet en het ontwerp van het voorplein zou hier nog stekker op aan kunnen sluiten dan nu getoond. De architect wordt verzocht te onderzoeken uit wat voor materiaal dit plein oorspronkelijk was opgebouwd en dit mee te nemen bij de overweging voor de definitieve materialisatie. De gebouwen staan rondom tegen de randen van het plein, behalve deelgebied 9, dat erop staat. Hier ziet de commissie echter geen aanleiding voor en verzoekt de ontwerper dit op te lossen.
- In het park zijn verschillende gradaties aan reuring en rust. Een sterkere markering van deze bestemmingen zou het gebruik van de openbare ruimte meer richting kunnen geven.

- Om het park is nu een omzoming gepland met een grafische toevoeging die refereert aan het CAB-plein. De commissie is van mening dat deze zoom wellicht wat minder uitgesproken kan zijn, zodat de overgangen naar de omliggende binnentuinen en tussenstraten vloeiender worden en de bestrating niet zal concurreren met de zeer gevarieerde gevelwand.

Duurzaamheid

Er zijn veel nieuwe materialen op de markt voor de bestrating die een zeer lage milieu-impact hebben. De architect wordt verzocht deze mogelijkheden te bestuderen en deze waar mogelijk toe te passen. Ze raadt aan behoedzaam om te gaan met de inzet van natuursteen en ze raadt de gemeente aan het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (Hior) niet te strikt te hanteren en ruimte in te bouwen voor de toepassing van nieuwe materialen.

Overige bouwplannen

De adviezen, genoemd in de planlijst d.d. 21/11/2023, zijn met een preadvies van de secretaris tot stand gekomen. De preadvisering is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Op deze manier wordt invulling gegeven aan de zogenaamde 'kan-bepaling'. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde. Met de vaststelling van dit verslag zijn de pre-adviezen geaccordeerd.

Rondvraag en sluiting vergadering

De volgende commissievergadering vindt plaats op 28 november 2023

Aldus vastgesteld 20 november 2023

De voorzitter,

De secretaris,

J. Ector

C. van Barneveld